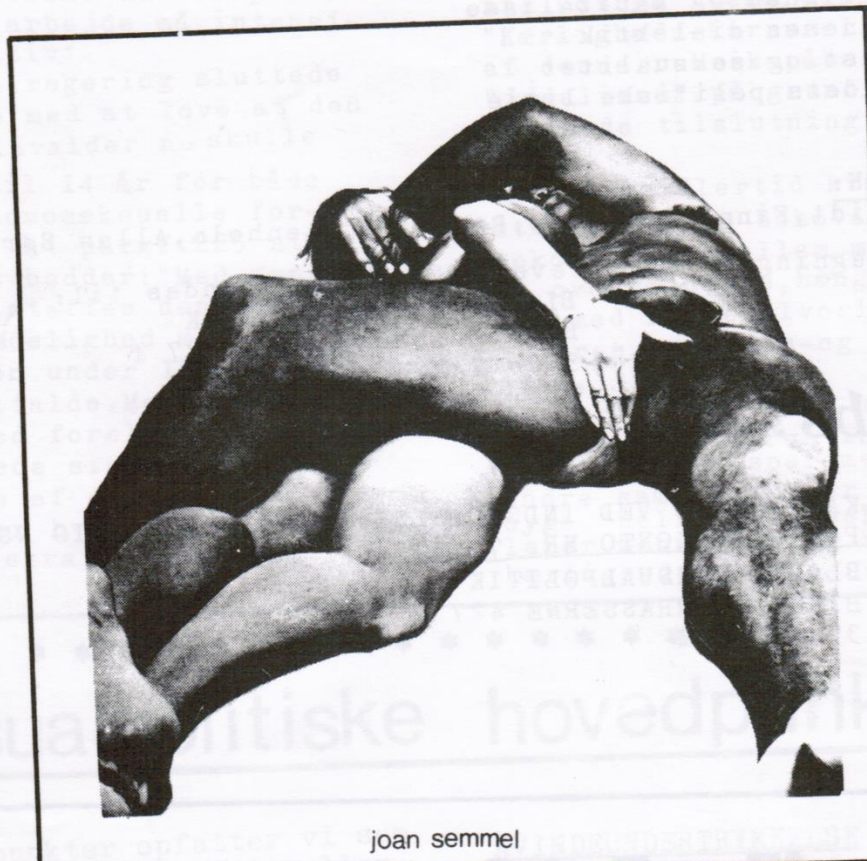

SEKSUALPOLITIK

2. årg. nr 10 kr. 3

joan semmel

Kvindens kamp på arbejdspladsen ..... SIDE 4

Interview med: Bente Hansen ..... SIDE 7

Kærlighed og kapitalisme ..... SIDE 13

Kønnenes dialektik ..... SIDE 15

Erotisk kunst ..... SIDE 24

Seksualpolitik nr. 10 indhold:

Side 3: Leder - politiske hovedpunkter
Side 4: Kvindens kamp på arbejdspladsen
Side 6: Kan en lærer være bøsse?
Side 7: Interview med Bente Hansen
Side 13: Kærlighed og kapitalisme
Side 15: Kønnenes dialektik
Side 24: Kunst og seksualitet
Side 29: Bladets politiske linie

REDAKTIONEN:

Peter Schmidt, Finn Mikkelsen, Pernille Stenholm, Allan Sørensen.

Artikler, tegninger, læserbreve og kronikker sendes til:

BLADET SEKSUALPOLITIK
BIRKHØJTERRASSERNE 427 f
3520 FARUM
TLF: 954008

obs ! obs !

ABONNEMENT: KAN TEGNES VED INDSENDELSE AF 25 KR. FOR 10 NUMRE PÅ
POSTGIRO KONTO NR. 7251114

BLADET SEKSUALPOLITIK
BIRKHØJTERRASSERNE 427 f
3520 FARUM

Family Life

Spiller i Dagmar

NU!

FILMENS EMNE

Kenneth Loach skildrer i filmen en almindelig familie og dens historie, men kun for at fortolke samfundet. Familien er nemlig det typiske sted, hvor en dominerende ideologi viser et socialt systems modsætninger, som ikke kan løses inden for strukturens rammer. Familielivet er i grunden den frygtelige garant for et socialt system, der fungerer til fordel for den kapitalistiske udbytning af mennesket.

De forældre Kenneth Loach viser i »Family Life» er ikke særlig forstående, moderen vil »eje» sine børn, hun kvæler deres personlighed. På en måde »elsker» hun sin datter, men i grunden opfører hun sig, som om hendes datter var et lille dyr, som dresseres til at udføre numre, man har udvalgt til hende. Moderens sygelige og puritanske angst forhindrer bogstaveligt talt datteren i at eksistere. Faderen er — efter alt at dømme — en stiltfærdig fyr, som

har et ideal: at komme på klokkeslæt, at leve efter et urværks disciplin.

Den unge piges trauma skyldes den håbløst NORMALE familie, hun bliver angrebet af sine forældre i sit intellektuelle, moralske, følelses- og seksualliv. Derfor søger hun tilflugt i ligegyldighed og tavshed. Janice er ikke stærk nok til at gøre åbent oprør, og eftersom hun opfører sig mere og mere mærkeligt, synes forældrene, repressionens nyttige hjælpere, at det psykiatriske hospital er løsningen. Den første psykiater man opsøger, hører efter hvad pigen siger og erkender dermed hendes frie vilje til at udtrykke sig på en bestemt måde. Derigennem kan Janice genfinde en identitet ved at acceptere en konflikt, uden had, med forældrene. Men den »officielle psykiatri», hierarkisk og administrativt, intervenserer. Overlægen afskediger den forstående psykiater og skubber pigen ind i det djævelske net af diktatorisk og menne-skefjendsk lægevidenskab og dermed forstærkes og afsluttes moderens destruktive værk.

LEDER

Efter den forstemmende højredrejning i dansk politik, med en statsminister der offentligt erklærer, at han mener at seksualliv hører "det hellige ægteskab" til, må vi føle, at det seksualpolitiske udenomsparlamentariske arbejde må intensiveres effektivt.

Den forrige regering sluttede sin periode med at love at den seksuelle lavalder nu skulle nedsættes til 14 år for både hetero- og homoseksuelle forhold. D.v.s. at paraf. 225 stk. 2 hvori det hedder: "Med fængsel indtil 4 år staffes den, der udøver kønslig usædelighed med en person af samme køn under 18 år", helt skulle bortfalde. Men da venstre allerede ved forslaget opdukkede erklærede sig som indædte modstandere af det, kan man jo nok skyde en hvid pil efter en lempelse i straffeloven, som vil-

le afkriminalisere en masse menneskers seksuelle forhold.

Den seksuelle fremmedgørelse trives fedt i et samfund hvis ledere åbent giver udtryk for en holdning, som er så reaktionær, at man kun kan græmmes.

Et udpræget eksempel for denne fremmedgørelse kommer tydeligt til udtryk f.eks i Ekstra Bladets "Kærligheds-karrusel". Redaktøren af denne rubrik påberåber sig en "idealisme" på grund af den overvældende tilslutning Karrusellen har.

Vi vil imidlertid kraftigt understrege, at når behovet for annoncekontakter mellem mennesker er så overvældende, hænger det sammen med nogle alvorlige brists i vores samfunds- og familiemønstre.

Det er efter vores mening her kampen skal føres for menneskers ret til at eksperimentere med andre samlivsformer end det dødsyge "hellige" ægteskab, som isolerer mennesker og forhindrer kærlighedens frie udfoldelse.

seksualpolitiske hovedpunkter :

Følgende punkter opfatter vi som hovedpunkter i forholdet mellem seksualitet og politik.

KAMPEN MOD KAPITALISMEN - vi mener at monopolkapitalismen og den private ejendomsret er den største hindring for en seksualrevolution i dag.

KERNEFAMILIEN er det kapitalistiske samfunds sociale fundament. Fra den udspringer normalitetsbegrebet, som er udgangspunkt for forfølgelse og undertrykkelse af mennesker der tænker, føler og handler anderledes. Derfor må kernefamilien bekæmpes og andre samlivsformer etableres.

KVINDEUNDERTRYKKELSE - vi støtter kvindens kamp mod den personlige og seksuelle undertrykkelse, d.v.s. for økonomisk og seksuel uafhængighed.

VI ARBEJDER for menneskets ret til frit at vælge sin seksualpartner uden hensyn til køn eller alder. Vi vil bekæmpe det eksisterende klassesamfund, som opretholder grænser mellem både klasser og seksualitet.

IDEOLOGI - vi bygger vor ideologi på den dialektiske og materialistiske historie og samfundsopfattelse. Sådan betragter vi også kønskampen. (Se iøvrigt artiklen "Kønnes dialektik")

BLADREDAKTIONEN.

TORS DAG d. 10/1 kl. 19.30
OFFENTLIGT MØDE OM
KVINDENS
KAMP PÅ
ARBEJDSPLADSEN

Et panel af kvindelige arbejdere vil belyse deres tofrontskamp: I klassekampen mod kapitalen, i kvindebevægelsen mod kønsfacismen. Hvordan er forholdet mellem de teoretisk orienterede Marxister Leninister og de kvinder for hvem klassekampen er daglig realitet.

Panel: Janne Giese, Petrea Christensen (Kvindeligt Arbejderforbund), Dagmar Andreasen (LK-NES), Edel Carstens (Automatic), Mary Halling (Disa) + 2 repræsentanter fra bryggerierne.
 Sted: Land og Folks sal, Dr. Tværgade 3.
 Entre: 4 kr.
 Arrangør:

DET NY SAMFUND

DEBAT —

MØDE

Hvad mener arbejderkvinder om kvindebevægelsen?

Panel bestående af 3 arbejderkvinder
 Dagmar Andreasen, LK-NES.

Barbara Kryger, Carlsberg.

Mary Halling, Disa.

Dirigent, Janne Giese.

Petrea Christensen, Kvindeligt Arbejderforbund, Edel Carstens, Automatic og en repræsentant fra bryggerierne var ikke mødt op.

Tilstede var 200-300 mennesker, heraf ca. 1/4 mænd.

Janne Giese oplyste i sin indledning, at mødet skulle dreje sig om, hvorledes kvinder på arbejdspladserne forholder sig til kvinde- og venstrebevægelsen.

Dagmar Andreasen fra LK-NES startede med at analysere samarbejdet mellem arbejderkvinder og borgerlige kvinder. Hun kom ind på at sidstnævnte gruppe er samfundsbevarende, da det netop er dem der er gift med arbejdslederne. Derimod er det arbejderkvinderne, der kæmper for en samfundsomvæltning.

Dagmar Andreasen mente også, at kvindebevægelsen er nødvendig, fordi man som hun sagde, kun kan komme igang med mennesker ved at man hver eneste dag snakker om de små dagligdags problemer og derved kan gøre opmærksom på classesamfundet. Der har, sagde hun været en del konkret samarbejde, f.eks. i ligeløns-spørgsmålet mellem arbejderkvinder og rødstrømper, og dette har givet et stort resultat. (Selv om reel ligeløn ikke kan realiseres i det kapitalistiske samfund opnåede rødstrømper og arbejderkvinder at demonstrerer sammen om ligeløn, og fik gennemført en såkaldt ligeløn)

red.

Dagmar Andreasen sluttede sit oplæg med at citerer en kvinde fra Dansk Kvindesamfund: Vi må ikke kun arbejde for reformer, men stadig arbejde henimod vores mål, et nyt samfund, hvor også kvinderne har magten.

Mary Halling fra Disa forklarede i sit oplæg om forskellen mellem mande- og kvindeløn, idet hun oplyste at der på Disa stadig er 3,62kr. forskel på mindste reelle kvindeløn og mindste reelle mandeløn. Lønforskellen var tidligere på Disa 5,95kr., men efter det sidste slag i ligelønskampen er den nu på 3,62kr. altså en forbedring på 2,33kr. i timen.

Mary Halling kom endvidere ind på problematikken omkring kvindens dobbelte arbejde. Arbejdspladsen, hjemmet og børnene og dermed kvindens binding til hjemmet. Dette medfører at der for kvindernes vedkommende ikke er tid tilovers til arbejde i fagpolitik.

Barbara Kryger, Carlsberg, startede sit oplæg med at orientere om den aktuelle politiske situation. Hun sagde at den såkaldte oliekrise måske ikke er så alvorlig, som vi bliver påduttet den er.

Der sker uberettigede besparelser og stramninger fra dag til dag på bryggerierne, f.eks. har man stoppet elevatoren, som transporterer arbejderne fra de forskellige afdelinger til kantinen, og dermed indskrænkes frokostpausen. Man har dog ikke standset elevatoren i administrationsbyg-

ningen, ej heller har man lukket for varmen i funktionærenes garage.

Altså, energikrisen bruges af arbejdsgiverne som en indskrænkning af arbejdernes goder på arbejdspladserne.

Hun mente, at arbejderne på nuværende tidspunkt er bange for at aktionere, da de er bange for at miste deres job.

Barbara Kryger påstod, at kvinder mangler stolthed og kendskab til berømte kvinders forkæmpere, og er derfor ikke klar over vigtigheden i at være organiserede.

Løvrigt mente hun at arbejderne selv må tage deres egen situation op, og ikke hele tiden blive gjort opmærksom på deres undertrykkelse af venstregrupperne uden for arbejdspladserne.

Hun nævnte endvidere, at dagpengeordningen ikke er det ideelle for kvinder, da sygdom under graviditet regnes som selvforskyldt sygdom, og derfor får kvinderne ikke dækning.

(Bliver den gravide syg i svangerskabets første måneder, udbetales dagpenge fra arbejdsgiveren efter de almindelige regler for lønarbejdere, men kravet til uarbejdsdygtighed er i så fald noget strengere. Hvis fraværet i en sådan situation f.eks. skyldes almindelige graviditetsgener eller andre forhold, der ikke kan henføres til almindelig sygdom, har arbejdsgiveren ingen pligt til at udbetale dagpenge, og den gravide vil heller ikke være berettiget til dagpenge fra det sociale udvalg.)

Fra pjecen udarbejdet af Kommunernes Landsforening og Sammenslutningen af sociale Udvalg. Red.)

Barbara Kryger fortalte også om, hvordan basisgrupperne på Carlsberg fungerer, og om samarbejdet med læger, sociologer og teknikere om udarbejdelsen af Bryggerirapporten. Denne rapport har ført til, at støjniveauet er blevet sænket til 90 (den tilladelige grænse), på Carlsberg, og andre fabrikker har også måttet gøre noget ved deres støjniveau.

Derefter fortsatte mødet med spørgsmål og svar.

Spørgsmål: Hvad laver basisgrupperne på Carlsberg?

Barbara Kryger: Basisgrupperne laver internt blad fra noget af overskuddet fra bryggerirapporten. Gruppen

diskuterer aktuelle problemer mest på lokalt plan.

SP: Hvordan kan man formidle kontakten mellem arbejdspladser, studentergrupper og andre kvindegrupper? Barbara K.: Visse studenter- og kvindegrupper må sidde inde med oplysninger, som kan bruges af arbejderne i klassekampen. Såfremt basisgrupperne på arbejdspladserne ytrer ønske om samarbejde, og hvis de har udarbejdet en målsætning er der grundlag for samarbejde.

SP: Hvorfor er I ikke i kønsblandede fagforeninger?

Barbara K.: Der mangler endnu bedre solidaritet mellem mænd og kvinder. Derfor vil kvinderne, såfremt de melder sig ind i mændenes fagforeninger blive undertrykt, men på lang sigt, når kvinderne er blevet stærkere i fagpolitik, vil det være godt med blandede fagforeninger.

Dagmar A.: Vi må forlange at flere kvinder får faglig uddannelse.

De politiske partier må sørge for, at kønsrollemønsteret bliver taget op i deres partipolitik.

En ældre arbejderkvinde fra Phillips mente, at kernefamilien og det dermed følgende arbejde i hjemmet, er den største hindring for kvindens aktive deltagelse i politik.

SP: Hvorfor tager arbejderkvinder afstand fra Rødstrømpebevægelsen?

Dagmar A.: Det mener jeg da bestemt heller ikke, vi gør, da vi jo har samarbejdet om ligelønsproblemet. Vi mener bare ikke, at hovedkampen skal lægges i kønskampen, men i klassekampen som helhed.

Diskussionen mandede bla. ud i kvindens bevidstgørelse af sin undertrykkende situation, hvorefter man mente, at hun ville blive klassebevidst.

Referat for
Seksualpolitik:
Pernille Stenholm
Peter Schmidt.

Overgangen fra modersamfundet til mandssamfundet var hunkønnet verdenshistoriske nederlag.
F. Engels.

Kan en lærer være bøsse ?

Vil en lærer ansat ved skolevesnet i Deres kommune blive afskediget, hvis det kommer offentligt frem, at vedkommende er homofil?

Vil det i Deres kommune få nogen indflydelse ved ansættelse af en lærer at vedkommende er homofil?

Disse to spørgsmål var "Forbundet af 1948" sendt til samtlige landets 277 skolekommissioner. Baggrunden for undersøgelsen er, at de fleste homofile lærere lever en psykisk uholdbar dobbelttilværelse af frygt for at blive afskediget, hvis den ansættende myndighed eller elevernes forældre får kendskab til deres seksuelle indstilling.

Man har også villet undersøge om der er behov for en udvidelse af anti-diskriminationsloven til også at omfatte homofile. Den nugældende lov forbyder diskrimination på grund af race, religion og etnisk oprindelse. Man kunne f.eks. tænke sig en udvidelse med "køn, alder og seksuel indstilling".

Indtil nu - over tre måneder efter spørgsmålenes udsendelse - er der kun kommet svar fra 106 kommuner. I en del af disse kommuner har spørgsmålet ikke engang været rejst i skolekommissionen, men er blot besvaret af skoledirektøren eller ledende skoleinspektører. Hvor mange steder dette har været tilfældet fremgår ikke engang klart af svarene.

Kun få skolekommissioner nævner muligheden for afskedigelse af en homofil lærer. I Gentofte, Birkerød, Bramsnæs og Pandrup har homofile lærere dog en sådan trussel om afskedigelse hængende over hovedet. Birkerød skriver: "...skolenævns- og forældresynspunkter vil kunne bevirke, at en undersøgelse foretages, og at en sag om afskedigelse rejses. En offentlig meddelelse må påregnes, at kunne få lignende konsekvenser".

Svarene på det andet spørgsmål har F-48 inddelt i fire kategorier: 1) acceptable

2) henviser til skolenævnene

3) henholdende eller helt afvisende overfor spørgsmålene

4) helt uacceptable svar.

22 kommuners skolekommissioner svarer, at en læres seksuelle indstilling ikke vil få nogen indflydelse. "Ved ansættelse ønsker SK kun at vurdere ud fra faglige, pædagogiske og almindelige menneskelige kriterier", svarer Dragør. De

22 kommuners skolekommissioner svarer, at en læres seksuelle indstilling ikke vil få nogen indflydelse. "Ved ansættelse ønsker SK kun at vurdere ud fra faglige, pædagogiske og almindelige menneskelige kriterier", svarer Dragør. De positive svar fordeler sig geografisk over hele landet, dog med en svag overvægt på Københavns forstæder og - Sønderjylland.

Fire skolekommissioner henviser til skolenævnene, idet ansættelse af lærere i disse kommuner er uddelegeret hertil.

Den største gruppe er de kommuner, der helt nægter at tage stilling. Det sker med begrundelser, som at man finder de stillede spørgsmål irrelevante (St. Magleby), at man ikke ser sig i stand til at besvare spørgsmålene, at man ikke udspørger ansøgere etc.

Roskilde skriver: "Skolekommissionen har i sit møde vedtaget at udtale, at man med hensyn til spørgsmålene må henholde sig til tjenestemandens lovens bestemmelser, hvor det bl.a. er anført, at tjenestemanden såvel i som udenfor tjenesten skal vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver".

I Brønderslev vil det være "...fuldstændig afhængigt af hvorledes vedkommende vil være i stand til at administrere sine seksuelle tilbøjeligheder".

Vallø skolekommission "opfatter henvendelsen som et ønske om at skabe ligeberettigelse for forbundets medlemmer, og ønsker derfor ikke at besvare den omtalte henvendelse".

Interview med :

BENTE HANSEN

af **ALLAN SØRENSEN**

- Jeg vil gerne høre noget om de personlige erfaringer der har fået dig til at interessere dig for kønsroller og seksualitet!

- Mine erfaringer med parforhold med mænd og familiesituationer har gjort det tydeligt for mig, at der var nogle bestemte mønstre som jeg automatisk levede ind i. Jeg har aldrig giftet mig fordi jeg har nydt godt af en opdragelse der gjorde at jeg viste at det var dumt. Ægteskabet som institution ville lægge bånd på mange af de ting jeg gerne vil her i livet.

Det har nok været grunden til at jeg i mange år kunne bilde mig ind at jeg undgik nogle af de konflikter som hører til kønskampen, seksualiteten og kønsrollerne. Men på tidspunkter i mit liv er det gået op for mig, at selv om jeg bevidst havde undgået mange af de ting som sætter kvinder i almindelige kvindesituationer, altså børn, ægteskab og sådan noget så har jeg måtte indse at de mønstre, de lå også hen over min adfærd. Faktisk havde de sneget sig ind på mig uden at jeg havde opdaget det. Udgangspunktet for min interesse for kønsroller og seksualitet

teten tror jeg er, at på trods af at jeg havde bildt mig selv ind at jeg kunne undgå meget af det, erfarede jeg meget tydeligt at jeg simpelthen gled ind i kønsrollemønstrene, og blev et offer for den almindelige kønskamp. Min bevidsthed herom var stærkt fremkaldt og kanaliseret af kvindebevægelsen, som jeg meget tidligt

sluttede mig til.

- Hvordan oplever du parforhold? Er det ikke svært at undgå at komme ind i skabeloner og mønstre?

- Jo, det undrede mig. Jeg syntes at jeg havde så gode udgangspunkter. Jeg forsørgede mig selv og havde en stor uddannelse. Jeg flyttede sammen med en mand første gang da jeg var 25. Vi var begge færdige med vores eksaminer og fuldstændigt frit stillet. Vi havde travlt med alting, og ingen af os ønskede børn på det tidspunkt. Forholdet var så forpligtelsesløst at jeg kunne bilde mig ind at mønstrene ikke galdt for mig og os. Efter nogle år flyttede vi fra hinanden og jeg kastede mig lige ud i et nyt forhold. Det var et forhold hvor jeg i meget højere grad blev tvunget til at acceptere de der

mønstre, bl.a. fordi der var nogle børn involveret. Jeg oplevede at alle de specielle kvindetræk i min opdragelse begyndte at fungere;

At holde styr på tingene, drage omsorg for alting og sørge for at alt blev passet. Med min bevidsthed deltog jeg helt i både hans og mit arbejde. En kvinde i et parforhold har næsten altid to bevidstheder i hovedet: Omsorgen for manden og interessen i hans og så i anden række interessen for ens eget.

- Stiller børnene krav til dig om at leve op til den gængse kvinderolle?

- Ja det er helt sikkert!

Jeg tænker meget på om folk nu syntes, at jeg gjorde det godt nok med børnene, fordi det var "tilgiftede" børn. Jeg opdagede også at jeg opfattede drengen og pigen forskelligt. Jeg reproducerede kønsforskellene i børnene. Min egen kvindelige omsorg - sygepleje- og værtinderollen, forventede jeg også af pigen: Sidder i godt alle sammen? Har i nok at drikke?

Det var ikke særligt bevidst, men man kan se det på hende. Drengen er i meget højere grad et produkt af det man forventer sig af en dreng. Han er ikke i samme grad opmærksom på andre, men mest interesseret i sig selv og sine egne aktiviteter. Det er måske et meget godt træk ved kvindeopdragelsen at vi bliver opdraget til at tænke lidt på andre. Plejer- og værtsfunktionen er grundlæggende træk. Kvinden er den der psykisk gør tingene; tænker på, bekymrer sig for o.s.v.

I parforholdet oplevede jeg det på den måde at styrelsesforholdet mellem os skiftede. I begyndelsen skulle han sikre sig at mine interesser var der. Når familien er hjemmet så er etableret så falder rollerne på plads og man får den sædvanlige ægteskabssituation, hvor det hjemlige begynder at trykke manden lidt, og han finder adspredelse i at gå ud.

- Hvordan havde du det på de tidspunkter i dit liv hvor du ikke boede sammen med en mand?

- Jeg har altid boet sammen med mange mennesker. Vi var en stor søskendeflok, 8 søstre! Senere har jeg boet på klubværelser og i delelejligheder. I seks år boede jeg på kvindeskolekollegium. På en måde ærger det mig at jeg ikke havde min nuværende kvindebevidsthed dengang.

- Hvordan var forholdet jer imellem?

- Vi havde et godt venskab på mange måder, men den bevidste evne til at opbygge en solidaritet eksisterede ikke.

Vi levede i det frie konkurrenceforhold. Man havde venner, men venindesamværet er lukket om veninderne og udelukker nogle andre som man har et fjendtligt eller usikkert forhold til.

- Hvad med mændene?

- De kom på besøg. Dem der havde kærester var måske lidt af en gruppe for sig selv. Dem der ikke havde mænd havde måske en lavere status. Det er den almindelige foragt for en kvinde der ikke kan få fat på en mand. I princippet var jeg alene i alle de 8 år jeg læste. Jeg var min egen herre - som det hedder. Jeg praktiserede min frihed på den måde at jeg kom sammen med flere forskellige mænd i de år. Jeg syntes nok at det understregede min egen frihed! Men måske var jeg også på jagt efter en kontakt som jeg aldrig i virkeligheden fandt. Jeg havde heller ikke særligt meget ud af det erotiske samvær. Det fik jeg vist ikke før langt efter jeg var fyldt 20. Efterhånden kender jeg mange kvinder omkring de 30 som stadig ikke har meget ud af det...

- Hvad tror du er forudsætningen for at finde denne dybere kontakt?

- Det er at man er lige med hinanden - tror jeg! Så længe uligheden eksisterer, og uligheden mellem kønnene er reel (det er ikke noget kvinde-

"Kvindeundertrykkelsen er reel nok. Den er det at vi har sværere ved at få job end mændene og den er det at vi har problemer med vores seksualliv."

bevægelsen har fundet på) så længe tror jeg at det er næsten umuligt at etablere et virkelig nært kontaktforhold. Ethvert parforhold mellem en mand og en kvinde har sin pris. Om man så kan opnå det ved at være sammen med et menneske af sit eget køn, det ved jeg ikke, men det er der nogle af mine gode venner i kvindebevægelsen der siger. De har først opnået kontakt, ligeværd og samfølelse i forhold til andre kvinder. Måske fordi der ikke er nogen sexisme, kønsforskell og køns-kamp. Man synes jo, set udefra, at personer som kommer sammen med mennesker af deres eget køn, må have en chance for det. Men alligevel ser man at mange af de homofile parforhold reproducerer kønskampen, den ene spiller manrolle og den anden kvinderollen. Jeg har seksuelle erfaringer med kvinder, men jeg har aldrig kommet sammen med en kvinde i

længere tid så jeg har kunnet erfare noget om det.

- Jeg ved at du arbejder i en basisgruppe af kvinder. Vil du fortælle om gruppen og jeres erfaringer?

- Basisgruppeideen udgik fra kvindebevægelsen. For ca. 4 år siden regnede man med at det ville være den rigtige struktur. Basisgruppen er en arbejdsenhed på f.eks. 4-7 kvinder. Den er et sted hvor man kan udvikle tryghed og et godt kendskab til hinanden, og samtidigt en ideel analyseenhed hvor man kan samle erfaringer, analysere og stykke teorier sammen. Vores basisgruppe er en af dem der har eksisteret længst og derfor er vi begyndt at spekulere over hvad vi har gjort anderledes end andre grupper.

Vi var 7 kvinder i omgangskredsen som gerne ville have et bedre forhold til hinanden. Vi mødtes mest til fester når vi alligevel var med vores mænd, og vi levede i et mere eller mindre skjult konkurrenceforhold til hinanden, hvem der så bedst ud, havde mest succes o.s.v. I starten var vi skide nervøse for at være sammen uden mænd. Vi vidste ikke rigtigt hvordan vi skulle gribe det an og det resulterede i at vi drak meget og røg. Vi var simpelt hen småfulde de første gange! Vi havde ikke helt de samme ideer om hvad vi ville med gruppen. Det resulterede i at dem der snakkede bedst for sig snakkede mest, og andre var tavse.

Den første større succes havde vi da vi tog på weekend sammen, for at snakke i fred og ro uden børn og mænd. Gruppen har tilsammen 15 børn!

Vores eget arbejde med os selv kom altid i anden række. Vi kom for sent til møderne, for der er altid et eller andet. Maden var ikke klar, manden var ikke kommet hjem, babysitteren var ikke kommet eller børnene var syge.

Vi begyndte denne weekend at snakke på skift, "runder" kalder vi det. Vi havde bestemt at vi ville prøve at fortælle systematisk om vores barndom til hinanden, og det havde ingen af os prøvet før. Det var en fantastisk stærk oplevelse, vi græd meget! Fra at ha været i en utryk situation med andre kvinder var det en stor åbenbaring at ha det godt og trygt og vi nød meget at være sammen.

- Hvordan bliver man åben og hvordan kommer man væk fra konkurrencen?

Jeg tror at det er en vigtig forudsætning for at konkurrenceraset fjernes at der ikke er mænd til stede i sådanne situationer. En mand til stede og hele kvindenummet er omstruktureret! Man er vandt til at lade mænd lægge stilen. Der vil hele tiden blive appelleret til hans gunst. Man vil vide hvad han mener og man hører mere efter ham end efter hende der sidder overfor. Det at vi alle havde viljen og motivet til at lære hinanden at kende og det at der ikke var mænd til stede gjorde at konkurrenceforholdet næsten på stedet var afskaffet.

- Hvordan var reaktionen blandt mændene?

- Meget forskellig! Vi er et par stykker der har mænd der gik ud fra at det var vigtigt det vi lavede, men det har været et problem for de andre i gruppen at deres mænd har søgt at gøre det til grin, bagatellisere det eller i hvert fald antyde at det ikke var vigtigt. Det tror jeg er noget mange kvinder skal slås med. Manden er nervøs for hvad der sker. De er skide bange for at blive udleveret privat, bange for deres potens! De er bange for at kvinderne skal sidde og fortælle at de ikke får noget ud af seksuallivet. Nogle af dem er også bange for at deres kone skal gå hen og blive lesbisk det har de sagt! De er bange for konkurrence fra pigerne!

- Vil det sige at mændene var misundelige fordi i fik et godt forhold til hinanden og blev mindre afhængige af dem?

- Ja, det er helt givet at for manden er der i hvert fald på kort sigt nogle privilegier der forsvinder. Parforholdet bygger i meget høj grad på at kvinden er mere eller mindre afhængig af mændene og at mændene synes

godt nok om dem. Det at kvinderne får en solid basis et andet sted forringer jo mændenes magt og indflydelse. Det er ikke noget med at vi kører et had til mændene, men det er en regulær magtforskydning indenfor den kønskamp jeg mener foregår. At man stoler på sine egne udsagn og får sine egne opfattelser af tingene forvirrer mændene og gør dem angst. Nogle af dem tager det som en personelig kritik.

- Det er ikke noget der ansporer mændene til at snakke sammen?

- Nej, det er jo mærkeligt! Det kan blive ved med at undre mig! Der er blevet gjort grin med vores møder og vi er blevet kaldt for en flok frustrerede kællinger, men vi er fortsat

ret uanfægtet. Vi besluttede fra starten at vi ikke udelukkende ville satse på selvpoplevelser og at vi ikke ville køre et sensigt ræs. Vi ville ikke udsætte os selv for et større følelsesmæssigt pres end vi kunne klare på et givet tidspunkt. Vi skelnede skarpt mellem almindelig snak og arbejde.

Jeg tror at mange grupper har prioriteret dette for lavt og sagt at det først og fremmest var hyggesnak og sludregrupper. Vi har indarbejdet en hel bestemt mødedisiplin. Vi taler næsten automatisk i "runder" og vi skriver ned når vi kommer i tanke om noget, så er man

ikke bange for at glemme det og så undgår man at afbryde. Vi stiller spørgsmål til den der taler, men blander os ikke.

- Er møderne centreret om et emne?

- Ja, vi har efterforsket ting i vores egne erfaringer. Vi har f.eks. snakket om puberteten seksualitet, forholdet til vores forældre og om vores oplevelser af jalousi. Vi brugte

en weekend til at snakke om jalousi og det var spændende og lærerigt. Netop på det område lyver man meget for hinanden. Der bliver sagt at det er nedværdigende at være jaloux og at det er en flov følelse. På den måde kan man leve et fantastisk pinsomt liv hvor man er jaloux over små idiotiske ting eller store vigtige ting. Alene at erkende det som en del af strukturen er et fantastisk stort spring. Vi vil arbejde videre med det og prøve at finde ud af hvad jalousien består af.

- Er du ikke bange for at være jaloux?

- Nej, det er jeg ikke! Ikke lige nu i hvert fald. Men det er i høj grad p.g.a. vores diskussioner, og de andre har det på samme måde. Vi kunne gensidigt rekonstruere situationer hvor det lykkedes en af os over for en anden at skjule sin jalousi og hvor den anden kunne huske samme situation og kunne sige: Gud, du så ellers så glad og ligevægtig ud! Så viser det sig at man bare har været fantastisk god til at skjule sin egentlige tilstand. Nogle gange har vi læst en pjece, en bog eller et blad. Vi har læst lesbiske blade almindelige rødstrømpeblade og kvindebøger. Det at diskutere en bog er svært, og det lykkes bedst når vi tager udgangspunkt i noget vi selv kender.

- Hvordan kommer man fra den personlige oplevelse og over til noget generelt og til et samfundsmæssigt og politisk perspektiv?

- Det er noget vi ustandsligt vender tilbage til. Det er den store opgave hele bevægelsen, og I også, kommer til at stå overfor i de kommende år. Spørgsmålet er hvordan man på

den rigtige måde forbinder den private erfaring med det politiske - uden at underordre det ene det andet, men hvor den private erfaring er med til at danne den politiske og omvendt. Når man snakker sammen i en basisgruppekan man godt se, at det man har lidt under som individuelle problemer ikke er en skid individuelt, men et mønster der går igen hos os allesammen. Det vi mangler er at sætte det på begreb, så det også forbinder sig med de politiske og sociale sammenhænge som vi ved det er en del af. Vores undertrykkelse er ikke bare en "gevækst" på det politiske - den er et udtryk for de politiske sammenhænge. Vi ved med os selv at undertrykkelsen ikke er noget i vores bevidsthed eller psykologi, men reelle ting vi møder. Det er at vi har sværere ved at få arbejde end

mænd og det er at vi har problemer med vores seksualliv. Samtidigt er vi gode emner som forbrugere. Vi bliver bombarderet med reklame, og reklamen fremstiller os som underværdige væsner - flæskesteg og kødstykker. At blive opbudt til dans f.eks. kan være en kæmpe undertrykkelse fordi det betyder at man i lo omgange måske er blevet kasseret. Den kvinde der kan få mange mænd er en heldig kvinde - den der ikke kan en uheldig! Egteskabet er det der rangerer højest i samfundet og den der ikke bliver gift rangerer lavt. En enlig kvinde bliver sjældent inviteret ud - man aner ikke hvad man skal stille op med hende!

At få systematiseret vores erfaringer er den største opgave vi står over for nu, så at vi ikke længere skal undskylde overfor alle de politiske foreninger at vi beskæftiger os med de her ting. Det er dem der burde undskylde overfor os at de ikke beskæftiger sig med det.

- Hvordan er jeres kontakt med kvindebevægelsen?

- Det har været vigtigt at nogle af os har livlig kontakt med bevægelsen. Andre har for meget

at lave med børn, mænd og arbejde og er for trætte. Vi er nogle der hele tiden deltager forskellige aktiviteter: Mandagsmøder, Femølejr, seminarer o.s.v.

Er i politisk organiseret?

- Nej, det er ingen af os! Vi er allesammen overordentlig venstreorienterede - nogle af os har lange erfaringer med politisk arbejde og andre har ingen. Alle i gruppen er motiveret for at arbejde politisk med det. Nogle i gruppen siger at de gerne vil "skoles" politisk og det tror jeg er et stort behov hos kvinder der er begyndt at se deres undertrykkelse som en del af den politiske sammenhæng. Vi har tænkt os at praktisere en skoling der ikke først og fremmest tager sit udgangspunkt i læsning og diskussioner. Vi vil i stedet for lave en konkret undersøgelse, f.eks. undersøge hvorfor oliekrisen er der, hvorfor krigen i Vietnam ikke er holdt op eller hvorfor der er mangel på gode boliger. Samtidig vil vi studere vores erfaringer undervejs - finde ud af hvad for nogle bøger vi må læse, hvad for nogle steder vi må gå hen for at spørge, hvad der falder os nemt og hvad der falder os svært. i

Det er svært at holde interessen ved lige hvis man bare læser og diskuterer de ellers udmærkede grundtekster i marxisme.

Er det ikke tit folk holder sig tilbage og er bange for at sige noget, fordi de ikke synes at de er skolet nok?

-Jo, det er et stort problem. Folk bliver slået over næsen med udtryk som: Du er individualist, eller, du er liberalist, og så tænker de, nå for helvede, så må jeg hellere tie stille! Hvis man skal komme over det tror jeg først og fremmest man skal arbejde i nogle sammenhænge hvor man føler sig tryk. Det kan man gøre i en basisgruppe.

I de fleste venstre orienterede politiske sammenhæ-

ge kan man komme til at føle sig meget utryk. Der overlever mange af de vaner med at slå folk over næsen med det de endnu ikke har fået forstand på, altså håne folk for uvidenhed. Jeg tror at det er vigtigt at man skaber nogle sammenhænge hvor det er tilladt at spørge "dumt" og hvor tværtimod de "dumme" spørgsmål er dem der bringer fremad. Det er vigtigt at udvikle en god spørgeteknik i stedet for enhur-

tig og smart svareteknik. Hvis man først har sådan et sted, vil man ikke lade sig kue af angst - en for at optræde uskolet. Ja, så vil man vide hvad viden består af, hvordan den kommer og hvordan man får den.

Man skal skaffe sig så megen viden om sammenhænge og forståelse af dem som muligt. Det er ikke værre end at enhver kan lære at forstå hvorfor amerikanerne er i Veitnam! Det er ikke spor svært, men det bliver fremstillet som noget meget svært!

I næste nr. af Seksualpolitik:
"Forholdet mellem det personlige og det politiske" og "den heteroseksuelle mands undertrykkelse".

Læs fortsættelsen i næste nummer af Seksualpolitik!

Kærlighed og Kapitalisme !

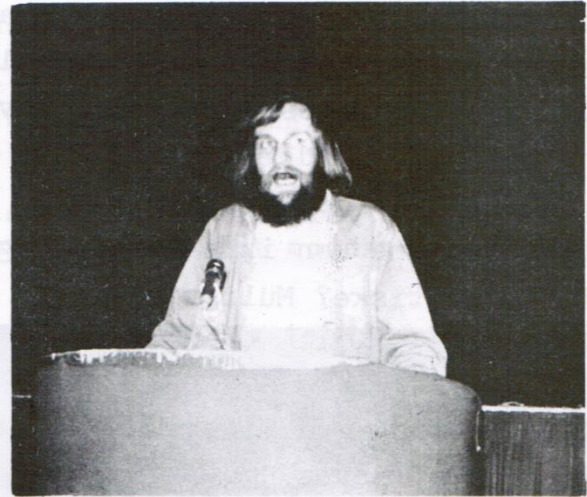
OPLÆG VED DET NY SAMFUNDS MØDE
MED BØSSERNES BEFRIELSESFRONT.

INDLEDNING.

Det er altid svært at skulle sige noget til nogen. Der er altid nogen der synes det er for elementært og simpelt det man siger, og nogen andre der synes det er for højtravende og kompliceret. Det er specielt svært at sige noget om det jeg vil sige noget om nu: nemlig sammenhængen mellem homoseksualitet og klassekamp. For det er meget svært for de fleste at se at bøsser og klassekamp har noget med hinanden at gøre. Det er svært for mange bøsser, men det er mindst ligeså svært for mange socialister. Det fremgår med pæn tydelighed af den måde Det Ny Samfund har annonceret det her møde på: "Offentligt bøsse-møde. Hvad indebærer det at være bøsse? - Snak med Bøssernes Befrielsesfront om undertrykkelsen af bøsserne, befrielsen af bøsserne og om at befri "bøssen i enhver" Det er skønt at være bøsse - prøv selv!" Det er den måde Irma sælger sine mere tvivlsomme varer på! Ikke et ord om kønsroller, ikke et ord om klassekamp, ikke et ord om kapitalisme - for bøsser er nogle forvirrede fisseletter som man ikke kan tage alvorligt i en revolutionær sammenhæng.

Jeg vil alligevel prøve på at forklare at der er en sammenhæng mellem bøsser og klassekamp. Det bli-

ver på samme tid kompliceret - fordi det er et kompliceret og for de fleste uvant emne - og overfladisk - fordi jeg ikke kan gå i detaljer med noget her.

Henning Bech.

EN IKKE-UNDERTRYKKENDE IDENTITET.

Jeg vil tage udgangspunkt i kønsrollerne. Vi tager afstand fra de herskende kønsroller fordi vi mener de er undertrykkende. I stedet vil vi arbejde for en alsidig udvikling af menneskers muligheder: for en forening af det aktive og det passive, følelser og intellekt, styrke og skønhed - for en bifili på det psykiske plan og en biseksualitet på det seksuelle plan.

Men så kan man spørge om det overhovedet er muligt, om ikke biseksualitet strider mod naturen? Der er ikke nogen "videnskabelige" beviser for at biseksualitet skulle være biologisk umulig. Erfaringen taler heller ikke for det: alle mænd kan faktisk fungere seksuelt sammen

med andre mænd. Det sker tit kun på baser, kostskoler, fængsler o.l. - men hvis det var biologisk umuligt skulle det slet ikke kunne ske. Men I kan osse tænke på jeres egne oplevelser og erfaringer. I har allesammen oplevet at I har syntes at nogen af jeres eget køn var smukke eller behagelige at se på. I har osse allesammen haft eller har nære forhold til nogen af jeres eget køn: er venner med dem, holder af dem, osv. Er I sikre på at jeres forhold til folk af samme køn ikke osse af og til er erotiske? Muligvis vil I straks sige at det er de ikke, der er i al fald ikke noget seksuelt eller erotisk med i jeres forhold til folk af jeres eget køn. Men kan I stole på jeres bevidsthed efter 20-30 års indoktrinering i det herskende normsystem? Hvis I er fyre så prøv at tænke på de fyre I har et specielt forhold til, og tilsvarende hvis I er piger prøv at tænke på de piger I har et specielt forhold til - og tænk efter om der ikke af og til er noget erotisk eller seksuelt under overfladen som bare ikke får lov til at komme frem. Jeg tror I bliver nødt til at indrømme at der af og til er homoseksualitet under overfladen. Og hvis biseksualitet er mulig hvorfor så ikke realisere den? Når det er godt at ha et seksualliv, og det er godt at holde af nogen - hvorfor skulle det så ikke være godt at ha et seksualliv med dem man holder af - osse hvis det er folk af ens eget køn?

KØNSROLLERNE OG KAPITALISMEN.

Men det er selvfølgelig svært for os at forandre kønsrollerne og indføre nogen ny identiteter. Vi ligger allesammen under for vores roller - af forskellige grunde i vores opdragelse er vi blevet til noget bestemt, og det er ikke sådan at gøre op med.

Det er specielt svært at gøre op med disse roller fordi de i den sidste ende er betinget af samfundets økonomiske indretning: den kapitalistiske produktionsmåde. Der har selvfølgelig eksisteret kønsroller før kapitalismen. Men kapitalismen har overtaget dem: i første omgang uden at forandre dem radikalt, fordi de har været gode nok for kapitalismen: de har skabt tilstrækkelig gode arbejdere: folk som fx kunne underordne sig det kapitalistiske arbejdes disciplin, og tilstrækkelig gode forbrugere: folk som kunne aftage de varer der blev produceret, i stigende grad støttet af en reklame der spiller på netop disse kønsroller.

Men kapitalismen foretager gradvis en ændring af disse gamle kønsroller i takt med sine behov. Dette viser sig på mange måder, jeg kan kun give nogle enkelte eksempler: kapitalismen har inddraget kvinderne i industrien og det har betydet en del for kvindernes ligeberettigelse; kapitalismen har i nogle industrier indført ny arbejdsmetoder som tillader et vist mål af personlige og eroti-

KØNNENES DIALEKTIK

KØNNENES DIALEKTIK
af Shulamith Firestone

Kønsskilleforskellen er så dybtliggende, at den næsten er usynlig. Eller den fremtræder som en overfladisk ulighed, en ulighed, der kan ophæves ved blot nogle få reformer, eller måske ved fuldtud at indlemme kvinderne i arbejdsstyrken. Men den almindelige (mands, kvindes og barns) reaktion er: "Den! Du kan da ikke ændre den! Du må være gal!" - og denne reaktion kommer sandheden nærmest. Vi taler om noget, der netop er så dybtliggende.

Denne spontane reaktion - formodningen om, at feminister vil ændre på grundlæggende biologiske forhold, selvom de ikke erkender det - er ærlig ment. At en så dybtgående forandring ikke uden videre passer ind i traditionelle tankebaner, f.eks. politiske, betyder ikke, at disse tankebaner er uanvendelige, men at de ikke er rummelige nok: Den radikale feminisme sprænger dem. Hvis der eksisterede et andet, mere altomfattende ord end revolution, ville jeg bruge det.

Det ville have været vanvittigt at sætte spørgsmålstegn ved de grundlæggende biologiske forhold, inden udviklingen havde nået et vist stade og inden teknologien kunne præstere de nuværende raffinementer. Hvorfor skulle en kvinde opgive sin dyrebare plads i kreaturvognen for en forbandet kamp, som hun ikke kunne gøre sig håb om at vinde? De betingelser, der er en forudsætning for en feministisk revolution, er først nu til stede i visse lande - ja, situationen begynder faktisk at kræve en sådan revolution.

De første kvinder flygter fra masakren, rystende og usikre finder de sammen. Deres første skridt er en omhyggelig, fælles iagttagelse, for således at genoprette en be-

vidsthed, der hidtil har været splittet. Dette er møjsommeligt, for ligegyldigt hvor mange bevidsthedsniveauer man når ned til, stikker problemet altid dybere. Sådan er det overalt. Opdelingen Yin og Yang gennemtrænger hele kulturen, historien, naturen selv; det moderne Vestens

SHULAMITH FIRESTONE -
SEKSUALREVOLUTIONÆR
TEORETIKER OG
AKTIVIST

versioner af kønsdiskriminering er kun det sidste skud på stammen. At skærpe sin opmærksomhed mod sexismen rejser problemer, der er langt vanskeligere end de militante sortes nye erkendelse af racismen: Feministerne må stille spørgsmålstegn ved, ikke blot hele den vestlige kultur, men ved selve kulturens opbygning, ja, videre endnu, ved naturens orden. Mange kvinder giver op i fortvivlelse. Hvis det stikker så dybt, vil de ikke være med længere. Andre fortsætter med at styrke og udbygge bevægelsen, og deres følsomhed overfor kvindens undertrykkelse har ét formål: I sidste instans at fjerne den.

Men før vi handler for at ændre forholdene, må vi vide, hvordan denne undertrykkelse er opstået og har udviklet sig, og gennem hvilke institutioner den virker. Engels skrev:

(Vi må) undersøge det historiske begivenhedsforløb, hvori denne modsætning har sin oprindelse, for så, under de nye betingelser, som denne viden har skabt, at kunne vælge de midler, der skal anvendes, for at gøre en ende på konflikten.

Den feministiske revolution har brug for en analyse af kønsdiskrimineringens drivkræfter, og den må være lige så omfattende, som den analyse Marx og Engels lavede, med henblik på den økonomiske revolution. Endog mere omfattende. For vi har at gøre med et problem, der er større, en undertrykkelse, som er ældre end den skrevne historie, ja, som har sine rødder i selve dyret.

Når vi skal lave en sådan analyse kan vi lære meget af Marx og Engels. Ikke af deres bogstavelige meninger om kvinder, for deres viden om kvinder, som en undertrykt klasse, var yderst mangelfuld, og de så kun undertrykkelsen, når den faldt sammen med den økonomiske undertrykkelse; det vi kan lære er snarere deres analysemetode.

Marx og Engels overgik deres socialistiske forgængere ved at udvikle en analysemetode, som var både dialektisk og materialistisk. De var de første, som betragtede historien dialektisk, de så verden, som en proces, en naturlig strøm af handlinger og modhandling, af modsætninger, som alligevel trænger

ind i hinanden og er uadskillelige. De var i stand til at se historien, nærmest som en film, og ikke som enkelte billeder, og undgik derfor at stagnere i "metafysiske" betragtninger, som havde besnæret så mange andre store hjerner. (Denne form for analyse, er måske i sig selv et resultat af kønsklassedelingen.) De kombinerede opfattelsen af de historiske kræfters dynamiske samspil med en materialistisk anskuelse, dvs., de forsøgte for første gang at anbringe historiske og kulturelle begivenheder i deres virkelige sammenhæng, og at spore udviklingen af økonomiske klasser tilbage til deres organiske årsager. Ved til fulde at forstå historiens mekanismer, håbede de at kunne vise menneskene, hvordan de skulle beherske den.

Socialistiske tænkere før Marx og Engels, fx. Fourier, Owen og Bebel, kom ikke videre, end til at moralisere over de eksisterende sociale uligheder, idet de skitserede en ideel verden, hvor klasse privilegier og udbytning ikke eksisterede - på samme måde som tidlige feministiske tænkere skitserede en verden, hvor mandens privilegier og udbytning ikke burde eksistere - af ren og skær god vilje.

I begge tilfælde befandt de tidlige teoretikeres ideer sig i et kulturelt tomrum, Utopia, fordi de ikke virkelig forstod, hvordan social uretfærdighed havde udviklet sig, havde opretholdt sig selv og hvordan den skulle bekæmpes. Marx og Engels havde på den anden side forsøgt en videnskabelig fortolkning af historien. De sporede klassekonflikten tilbage til dens faktiske økonomiske grundlag, de udkastede en økonomisk løsning, der var baseret på objektive økonomiske forudsætninger, som allerede var tilstede: Proletariatets overtagelse af produktionsmidlerne ville føre til kommunisme, hvor staten ville visne bort, idet den ikke længere var nødvendig for undertrykkelsen af de lavere klasser til fordel for de højere.

Selvom læren om den historiske materialisme var et stort fremskridt i forhold til tidligere historiske analyser, var den ikke det endelige svar, hvilket senere begivenheder viste. For selvom Marx

og Engels byggede deres teori på virkeligheden, var det trods alt kun en del af virkeligheden. Her er Engels' stramme økonomiske definition af historisk materialisme, taget fra "Socialismens udvikling fra utopi til videnskab":

Historisk materialisme er det syn på historiens forløb, som søger den grundliggende årsag til alle historiske begivenheders store bevægende kraft i samfundets økonomiske udvikling, og forandringer i produktionsmåden og bytteforhold, i den konsekvente opdeling af samfundet i bestemte klasser, og disse klassers kamp mod hinanden. (Mine fremhævelser).

Videre hævder han:

....at al historie, med undtagelse af det primitive stadium, har været klassekampens historie; at disse

KARL MARX -
OPHAVSMANDEN FOR DEN
ØKONOMISKE REVOLUTION

antagonistiske klasser i samfundet altid har været produkter af produktionsmåden og bytteforholdet - med andre ord, produkt af deres tids økonomiske betingelser; at et samfunds økonomiske strukturer altid udgør den virkelige basis, ud fra hvilken, vi alene kan udarbejde den endelige forklaring på hele superstrukturen, omfattende juridiske og politiske institutioner, såvel som religiøse og filosofiske og andre ideer, i en given historisk periode. (Mine fremhævelser.)

Det ville være fejlagtigt at forklare kvindens undertrykkelse, ud fra denne snævre økonomiske fortolkning. Klasseanalysen er et smukt stykke arbejde, men den har sine begrænsninger: Skønt den i princippet er korrekt, er den ikke dybtgående nok. Der er et sexuel dybere lag i den historiske dialektik, som Engels nu og da svagt opfatter, men da han kun kan se sexualiteten gennem et økonomisk filter og reducerer alt hertil, er han ude af stand til at vurdere på dens egne præmisser.

Engels bemærkede dog, at den oprindelige arbejdsdeling var mellem mand og kvinde, på grund af fødsler; indenfor familien var manden ejeren, konen produktionsmidlerne og børnene arbejdskraften; og han bemærkede, at reproduktionen af den menneskelige art var et vigtigt økonomisk system, adskilt fra produktionsmidlerne.

Men Engels har fået al for megen ære for disse spredte erkendelser af kvindens undertrykkelse som klasse. Faktisk anerkendte han kun kønsklasse, hvor de overlappede og belyste hans økonomiske udlægning. Engels klarede sig endda ikke særlig godt i denne retning. Men Marx var værre. Der er en voksende erkendelse af Marx' fordomme mod kvinder (en kulturel fordom, som deltes af Freud, såvel som af andre dannede mænd), og det er farligt, hvis man forsøger at presse feminisme ind i ortodoks marxistisk ramme, idet man derved fastlåser det, der kun var Marx' og Engels'

tilfældige betragtninger over kønsklasserne i et dogme.

Formodningen om, at virkelig heden under økonomien, er psyko-sexuel, bliver ofte forkastet, som værende ahistorisk, af dem, der opfatter historien dialektisk materialistisk, for det synes at lede os tilbage hvor Marx begyndte: En famlen gennem en tåge af utopiske hypoteser, af filosofiske systemer, der måske er rigtige, eller måske er forkerte (der findes ingen metode til at afgøre det), systemer, som forklarer konkrete historiske udviklinger ved forudfattede tanke-kategorier; den historiske materialisme forsøgte imidlertid at forklare "viden" ved "væren" og ikke omvendt.

Men der er stadig et endnu uprøvet alternativ: Vi kan forsøge at udvikle et materialistisk syn på historien, baseret på selve begrebet køn. De tidlige feministiske teoretikere forholdt sig til et materialistisk syn på kønnene, ligesom Fourier, Pebel og Owen forholdt sig til et materialistisk syn på klasserne. I det store og hele var de feministiske teorier for utilstrækkelige, på samme måde, som de tidligere feministers forsøg på at gøre op med sexismen var det. Dette kunne man have ventet. Problemet er så enormt, at det første forsøg kun kunne skumme overfladen og beskrive de groveste uligheder. Simone de Beauvoir er måske den eneste, som har foretaget en afgørende analyse.

I sit omfattende værk, Det andet køn - som udkom allerede i begyndelsen af halvtredserne, på et tidspunkt, hvor verden troede feminismen var død - forsøger hun at placere feminismen på dens historiske basis. Af alle feministteoretikere er de Beauvoir den mest omfattende og vidtrækkende, idet hun forbinder feminismen med de bedste ideer i vores kultur.

Men måske er denne dyd også hendes fejtagelse: Hun er næsten for raffineret, for lærd. Hvor dette bliver en svaghed - og dette er stadig diskutabelt -

er i hendes stive existentialistiske udlægning af feminismen, (man spekulerer på, hvormeget Sartre havde en finger med i spillet). Men vi må tage i betragtning, at alle kulturelle systemer, existentialismen iberegnet, selv er determineret af kønsdualismen. Hun siger:

Manden tænker aldrig på sig selv, uden også at tænke på den Anden; han anskuer verden dualistisk, en verden, som ikke først og fremmest har sexuel karakter. Men da den Anden er forskellig fra manden, som identificerer sig som den Samme, er det naturligt, at kvinden hører til den Anden. Kvinden er indeholdt i den Anden. (Fremhævelserne er mine.)

Måske har hun skudt over målet: Hvorfor postulere et fundamentalt hegeliansk begreb, "anderledsværen" som den endelige forklaring - og derpå omhyggeligt dokumentere de biologiske og historiske omstændigheder, der har tvunget klassen "kvinder" ind i en sådan kategori - når man aldrig for alvor har overvejet den mere simple og mere sandsynlige mulighed, at den grundlæggende dualisme

udsprang fra selve kønnet? At anbringe a priori kategorier, omfattende tanke og existens - anderledsværen, transcendens, immans - som historien så indpasses i, skulle ikke være nødvendigt. Marx og Engels opdagede, at disse filosofiske kategorier selv voksede ud af historien.

Lad os prøve at udvikle en analyse, i hvilken selve biologien - formeringen - er oprindelsen til dualismen, før vi godtager sådanne kategorier. Lægmandens umiddelbare antagelse om, at den ulige opdeling i køn er "naturlig" kan være velbegrunderet. Vi behøver egentlig ikke at undersøge dette nærmere. Til forskel fra de økonomiske klasser, opstod kønsklasserne direkte af en biologisk virkelighed; Mænd og kvinder var skabt forskelligt og havde ikke de samme privilegier. Som de Beauvoir påpeger, nødvendiggjorde den forskel i sig selv ikke udviklingen af klasser - en gruppes dominans over en anden - til gengæld nødvendiggjorde de reproduktive funktioner disse forskelle. Den biologiske familie har en iboende ulige fordeling af magten. Magtbehovet, der ledte til udviklingen af klasser, stammer - ifølge denne fundamentale ulige vægt - snarere fra den psykoseksuelle formation i hvert enkelt individ, end fra udefinierbare konflikter mellem Livet contra Døden, Eros contra Thanatos, som det så flot postuleres af Freud, Norman O. Brown med flere.

Den biologiske familie - den fundamentale reproduktive enhed, bestående af mand/kvinde/barn i hvilken som helst samfundsorganisation, er kendetegnet ved disse grundlæggende - omend ikke uforanderlige - kendsgerninger:

1) At kvinder - før fødselskontrøl blev kendt - op gennem hele historien har været priggivet deres biologi - menstruation, menopausen, og kvindelige "skrøbeligheder", ustandselige pinefulde fødsler, amning og spædbørnspasning, alt sammen noget, der gjorde deres fysiske overlevelse afhængig af mændene (hvad enten det var broderen, faderen, manden, elskereren eller stammen, regeringen, samfundet som helhed.)

2) At menneskebørn er længere om at blive voksne end dyr, og at de derfor er hjælpeløse og i det mindste for en kortere periode, er afhængige af voksne for fysisk at overleve.

3) At det fundamentale moder/barn afhængighedsforhold har eksisteret i en eller anden form, i alle samfund, tidligere eller nuværende, og således har formet enhver moden kvindes og ethvert spædbarns psykologi.

4) At den reproduktive forskel mellem kønnene direkte førte til den første kønsbestemte arbejdsdeling, som er oprindelsen til al senere splittelse i økonomisk og kulturelle klasser og muligvis roden til al kastevesen (diskrimination på grund af køn eller andre biologiske bestemte karakteristika, såsom race, køn o.s.v.)

Den menneskelige families biologiske muligheder kan ikke tilsløres af antropologiske spidsfindigheder. Enhver, der ser dyr parre sig, føde unger og tage sig af dem, vil have svært ved at acceptere retningen i den "kulturelle relativitet". For ligegyldigt, hvor mange stammer man kan finde i Oceanien, hvor man ikke kender forbindelsen mellem faderen og frugtbarheden, ligegyldigt hvor mange matriarkater, ligegyldigt hvor mange tilfælde af kønsrollebytning, mandlige husmødre eller endog kraftige empatiske veer hos manden, der findes, så beviser disse kendsgerninger kun én ting, nemlig, den menneskelige naturs forbavsende fleksibilitet. Men den menneskelige natur kan tilpasses, ja, den tilpasser sig de miljømæssige betingelser. Og den biologiske familie, vi har beskrevet, har eksisteret alle steder gennem tiderne. Selv i matriarkater, hvor kvindens frugtbarhed bliver tilbudt, og hvor faderens rolle er ukendt eller af ringe betydning, så er kvinden og spædnarnet stadig i nogen grad afhængig af manden, selvom det ikke er den genetiske fader. Og selvom det er rigtigt, at kernefamilien blot er en nyere udvikling, som, hvilket jeg skal forsøge at vise, kun forstærker den biologiske families psykologiske handicaps, og skønt det er rigtigt, at der ned gennem historien har eksisteret mange variationer af denne biologiske

familie, så eksisterede de begrænsninger, jeg har beskrevet, i dem alle, og forårsagede særlige psykoseksuelle forvrængninger i den menneskelige personlighed. Men at indrømme, at den kønsbestemte, ulige magtfordeling mellem kønnene er biologisk bestemt, er ikke at tabe vor sag. Vi er ikke længere bare dyr. Og Naturens Rige hersker ikke enevældigt. Som Simone de Beauvoir selv siger:

Den historiske materialisme har fremdraget overordentlig betydningsfulde sandheder. Menneskeheden er ikke en dyrart, men en historisk realitet. Det menneskelige samfund er i strid med naturen, idet det ikke passivt underkaster sig den foreliggende natur, men vælger at indtage en bestemt holdning til den. At indtage en holdning til naturen er ikke en indre og subjektiv aktivitet, den giver sig objektivt udslag i handling. (Det andet køn, Gyldendal, p. 82.)

Det "naturlige" er således ikke nødvendigvis en "menneskelig" værdi. Menneskeheden er begyndt at spille naturen ud: Vi kan ikke længere retfærdiggøre at oprettholde et diskriminerende køns-klasser-system, der har sine rødder og oprindelse i naturen. Det ser faktisk ud til, at vi af praktiske grunde må slippe af med dette system.

Problemet bliver politisk og kræver en mere omfattende historisk analyse, når man opdager, at selv om manden i stadig højere grad er i stand til at frigøre sig fra de biologiske betingelser, som forudsatte hans tyranni over kvinder og børn, så har han ingen særlig grund til at opgive tyranniet. Som Engels sagde i forbindelse med den økonomiske revolution:

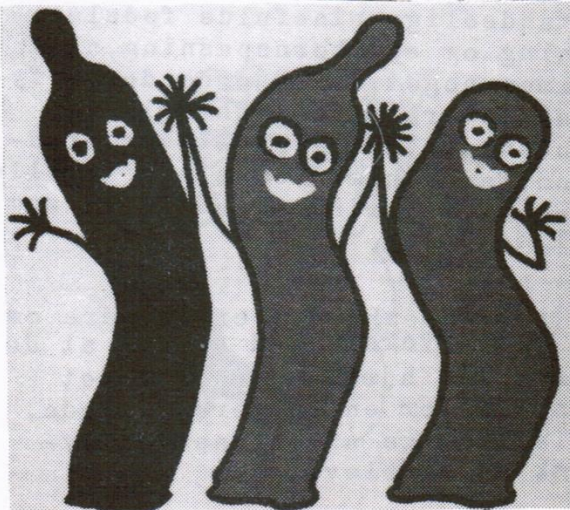
Det er loven om arbejdsdelingen, der ligger til grund for klassedelingen. (Bemærk, at selve denne deling opstod af en fundamental biologisk opdeling). Men dette forhindrer ikke den herskende klasse, når den først har overtaget, i at sikre sin magt på arbejderklassens bekostning, ved at omdanne sin sociale ledelse

sex er dejligt

**når man bruger
pessar, spiral, p-piller,
skum eller kondom**

MØDREHJÆLPEN I RANDERS

til en intensiv udbytning af masserne.

Skønt kønsklassesystemet har sit oprindelige udspring i biologiske forhold, så er kvinders og børns befrielse ikke garanteret, selvom det biologiske grundlag for deres undertrykkelse forsvinder.

Tværtimod kan den nye teknologi, særlig fødselskontrol, blive brugt imod dem, for således at styrke det forskansede udbytnings system.

Ligesom det er nødvendigt at sikre en ophævelse af økonomiske klasseskel, gennem underklassens revolte (proletariatets) revolte, og under et midlertidigt diktatur, deres overtagelse af produktionsmidlerne, således kræver ophævelsen af kønsklasserne, underklassens (kvindernes) revolte og overtagelse af reproduktionen.

Kvindernes ejendomsret over deres kroppe må tilbageleveres, der må være kvindelige kontrol over menneskelig frugtbarhed, hvilket indebærer kontrol både over den nye teknologi og over sociale institutioner, der tager sig af fødsler og opdragelse af børnene. Og ligesom målet med den socialistiske revolution ikke kun er en ophævelse af klasseprivilegierne, men også af selve klasseforskellen, så må målet for den feministiske revolution være, ikke blot en ophævelse af mandsprivilegierne, men af selve kønsforskellen: Genitale forskelle mellem mennesker skulle ikke længere have kulturel betydning. (En tilbagevenden til en uhæmmet pansexualitet - Freuds "polymorfe pervertitet" - ville muligvis overflødiggøre hetero-, homo-, og bisexualitet.) Det ene køns reproduktion af arten, til gavn for begge køn, skulle erstattes, i det mindste med retten til at vælge, kunstig reproduktion: Børn skulle fødes ligeligt til begge køn, eller uafhængigt af dem begge, alt efter, hvordan man vælger at betragte tingene; barnets afhængighed af moderen (og omvendt) ville derved blive erstattet med en kortere periodes afhængighed af en mindre gruppe, og enhver

rest af fysisk underlegenhed overfor voksne, ville blive opvejet i kulturel henseende. Arbejdsdelingen forsvinder, når arbejdet forsvinder (kybernetik). Den biologiske families tyranni vil blive brudt.

Og sammen med den, den psykologiske magt. Som Engels fordrede for gennemførelsen af en socialistisk revolution:

Tilstedeværelsen af denne eller hin herskende klasse, ja, af nogen somhelst herskende klasse, bliver en fuldkommen absolut anakronisme.

At socialismen aldrig tilnærmelsesvis har opfyldt dette forudsagte mål, er ikke blot et resultat af utilstrækkelige eller svingende økonomiske forudsætninger, men også fordi selve den marxistiske analyse var utilstrækkelig: Den gravede ikke dybt nok ned til klassernes psykoseksuelle rødder. Marx havde fat i noget mere dybtliggende, end han egentlig var klar over, da han erkendte, at familien rummede alle de modsætninger, der senere i større målestok, udvikler sig indenfor selve samfundet og staten. For med mindre revolution forstyrrer den fundamentale sociale organisation, den biologiske familie - den kanal som psykologisk magt altid kan smugles igennem - vil udbytningens bændelorm aldrig blive tilintetgjort. Den endelige udryddelse af alle classesystemer kræver en kønsrevolution, som er langt større og som omfatter den socialistiske revolution.

Vi har forsøgt at føre klasseanalysen et skridt længere tilbage mod dens udspring i den biologiske opdeling af kønnene. Vi har ikke fejlet socialisternes indsigt til side; tværtimod udvider de radikale feminister deres analyse, idet de indrømmer analysen en stadig dybere basis i de objektive betingelser og derved forklarer en del af problemets uløselighed. Som udgangspunkt, for vor egen analyse, skal vi udvide Engels definition, som vi allerede har citeret ovenfor,

omformuleret for også at indeholde den biologiske deling af kønnene, en deling, som havde reproduktionen som formål, og som var oprindelsen til klasserne:

Historisk materialisme, er det syn på historiens forløb, som søger den grundlæggende årsag og alle historiske begivenheders store bevægende kraft i kønnenes dialektik. Opdelingen i samfundet i to adskilte biologiske klasser på grundlag af formeringsreproduktionen og disse klassers indbyrdes kamp, ændring i ægteskabs-, reproduktions-, og børnepasningsformer, i den beslægtede udvikling af andre fysisk adskilte klasser (kaster), og i den første kønsbestemte arbejdsdeling, som udviklede sig til et (økonomisk) klas-sesystem.

Og her den kulturelle overbygning såvel som den økonomiske struktur, sporet tilbage, ikke blot til (økonomiske) klasser, men tilbage til kønsklasserne:

Hele historien (bemærk, at vi nu kan udelade "med undtagelse af de primitive stadier") har været klassekampens historie. Disse

kæmpende klasser i samfundet har altid været produkter af den måde, hvorpå den biologiske familieenhed har været organiseret med henblik på reproduktion af arten, såvel som af de faktiske produktionssforhold og bytte af varer og tjenester. Samfundets kønslige, reproduktive organisation er den virkelige basis, ud fra hvilken vi alene kan udarbejde den endelige model af hele superstrukturen, omfattende økonomiske, juridiske og politiske institutioner, såvel som religiøse og filosofiske og andre ideer i en given historisk periode.

Vi skal se, at Freud iagttog psykologiens dynamik korrekt, i den umiddelbare sociale sammenhæng, men eftersom den grundlæggende struktur i den sociale sammenhæng var fundamental for hele menneskeheden - med gradforskelle - idet strukturen forekom at være ikke mindre end en absolut livsbetingelse, hvorfor det ville være vanvid at stille

spørgsmålstegn ved den - tvang dette Freud og mange af hans efterfølgere til at postulere

KOMMUNISTISK BOG HANDEL

WESTEND nr. 29
1661 KBH. V
ÅBNINGSTIDER

tir - fre: kl. 15 - 17³⁰
lør: kl. 11 - 13³⁰

a priori udlægninger, såsom Dødsdriften og på den måde forklare disse universelle psykologiske drifter. Dette gjorde til gengæld menneskeheden sygdom uafvendelig og uhelbredelig - hvilket er grunden til, at hans foreslåede løsning (psykoanalytisk terapi), et selvmodsige begreb, var så svag i sammenligning med hans arbejde iøvrigt og en åbenbar fejltagelse i praksis - hvilket igen har bevirket, at folk med en social/politisk fornuft har forkastet, ikke blot hans terapeutiske løsninger, men også hans enestående opdagelser.

Engels' brug af den materialistiske opfattelse på historien, forekommer nu mere realistisk:

De livsbetingelser, som omgiver mennesket og som hidtil har hersket over det, vil nu blive underlagt menneskets herredømme og kontrol, og mennesket vil for første gang blive naturens bevidste herre, som behersker sin egen sociale organisation.

Vi antager denne definition af den historiske materialisme, når vi undersøger de kulturelle institutioner, som opretholder og styrker den biologiske familie, (særlig i dens nuværende form, kernefamilien) og de resultater dette har medført: psykologisk magt, der som aggressiv chauvinisme nu har udviklet sig tilstrækkeligt til at ødelægge os. Dette skal vi fuldstændiggøre med en feministisk analyse af freudianismen: Freuds kulturelle ensidighed, ligesom Marx' og Engels', invaliderer ikke fuldstændig hans indsigt. Faktisk havde Freud i højere grad end de socialistiske teoretikere, indblik i nogle ting, der er af stor værdi i opbygningen af en ny dialektisk materialisme, baseret på køn. Vi skal derfor forsøge at forbinde det bedste hos Engels og Marx (den historiske materialisme) med det bedste hos Freud (forståelsen af det indre hos mænd og kvinder, og hvad det er, der former dem,) for således at finde en løsning,

MAO TSETUNG -
KULTURREVOLUTIONENS
STORE LEDER

der er både politisk og personlig, men som alligevel er baseret på virkelige forhold.

Dette uddrag er fra bogen, *Kønnenes dialektik*, af S. Firestone, Rhodos.

Familien er en af diktaturens skoler, hvor ikke kun dens dyder men også dens djævelske egenskaber stort set ernæres"....

John Stuart Mill.

Kunst-seksualitet

KVINDELIG EROTTISK

KUNST

Forside billed af Joan Semmel
Joan Semmels malerier har en "år 2001" kvalitet: mange fantastiske perspektiver hvor guderne knepper frit-svævende i luften i det tomme rums totale stilhed. De kæmpemæssige kroppe er skåret væk på uforventede steder: et knæ, en hæl, eller ved det øverste ribben. Dette udtrykker ikke kun en dramatisk komposition, men antyder seksualitetens udtømmelighed. Det vi kan se er så interessant og skabende, allerede så rigt, men der er endnu mere. Sandelig, vinklerne og afskæringerne oplader det rent seksuelle ved at fokusere vores opmærksomhed på uforventede kropslige former. Mangel på ansigter henlægger kroppen det store mysterium og skaber en endnu større intimitet netop fordi det er upersonligt. Semmel er interesseret i de ualmindelige former som to sammenføjede kroppe udgør.

Når man maler elskende par er det ikke så meget det tematiske i billedet der er interessant, som muligheden for at blive frigjort fra klichéen, som den enkelte opstlytede model udgør.

Semmel siger det er logisk og naturligt at eroticismen netop nu fremføres af kvinder. Det var først i slutningen af det nitten-

de århundrede at kvinder i det hele taget måtte male det nøgne hankøn. Iøvrigt, brugte de mandlige modeller "pik-camouflage" indtil fornylig, så derfor er kvinder nysgerrige. Semmel citerer Simone de Beauvoirs idé, at fordi mændenes kønsorganer sidder uden på kroppen er de adskilt fra deres seksualitet. Det kan ikke benægtes at mandens uvilje mod at fremvise sine kønsdele på film eller malerier beviser hankønnetts arrogance.

Deres kønsdele var ikke til offentlig beskuelse, men kun til mændenes private glæde. Ej heller skulle mændene defineres seksuelt. I dette som i alle andre ting var det dem der skulle betragte, og ikke betragtes.

ANITA STECKEL

Anita Slavin Arkin Steckel er en genial banebryder der sammensmelter forskellige elementer i den populære kultur på en original og revolutionær måde. Hendes form såvel som hendes indhold er ny.

Hun holdt fornylig et én-kvinde show i et galleri i Westbeth, et kunstnerkvarter,

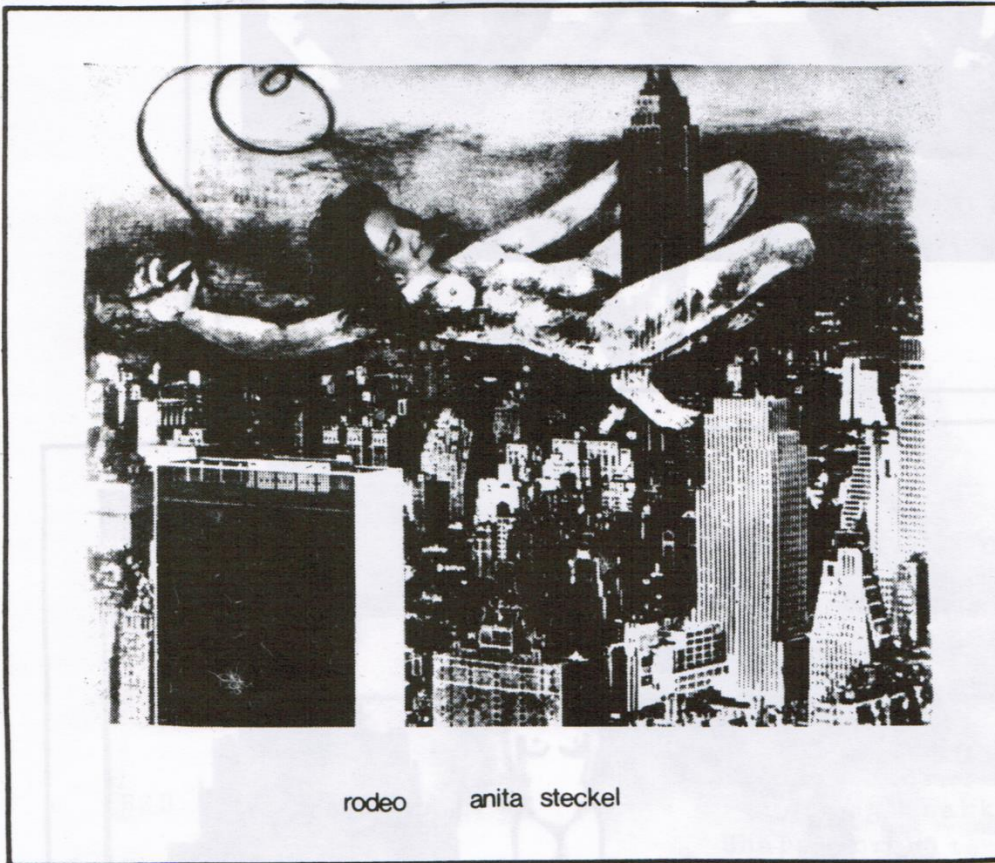

hvor hun udstillede to slags arbejder.

I serien "New York Skyline" indgår nogle foto-montager på 2 x 3 m., som en fotografisk udsigt af New York. Hun siger de er arketyper, et "mærke" eller ikon (man kan se "East River" i forgrunden, FN og andre bygninger). Fotografiet er overført på lærred og malet op med olie, akrylik og blyant. Hun maler gigantiske nøgne kroppe, mest kvinder, der står afslappede blandt skyskrabere, som de overproportionerer.

Building", idet hun holder fast med én hånd og svinger en lasso-lignende pisk med den anden. Hun har kommandoen over flokken som er byen og falloserne. Hendes udtryk manifesterer tilfredshed imens hun rider alene igennem byen, stor, smuk, fri. Montagen appellerer til kvinders magtfantasier og mesterskab.

I "Det sidste måltid", ligger Steckel spredt ud på et stort bord til en mandeban-

rodeo anita steckel

Anita Steckels serie "Gigantiske kvinder i New York" er en del af nogle arbejder der repræsenterer påmalede, nøgne kvinder på fotografier af New York. De indeholder også Steckels eget ansigtsfotografi.

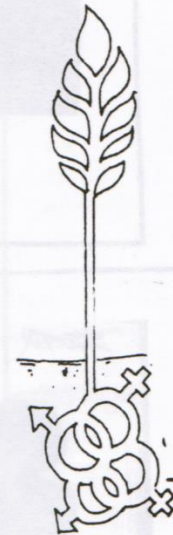
Hun startede med et fotografi og transplanterede billedets forskellige elementer efter fri fantasi, hvorefter hun overførte sit eget ansigt på fantasibilledet. Disse montager er "mellemstore", 1 m. x 1.25 m.

I "Rodeo" skræver en kvinde over "Empire State

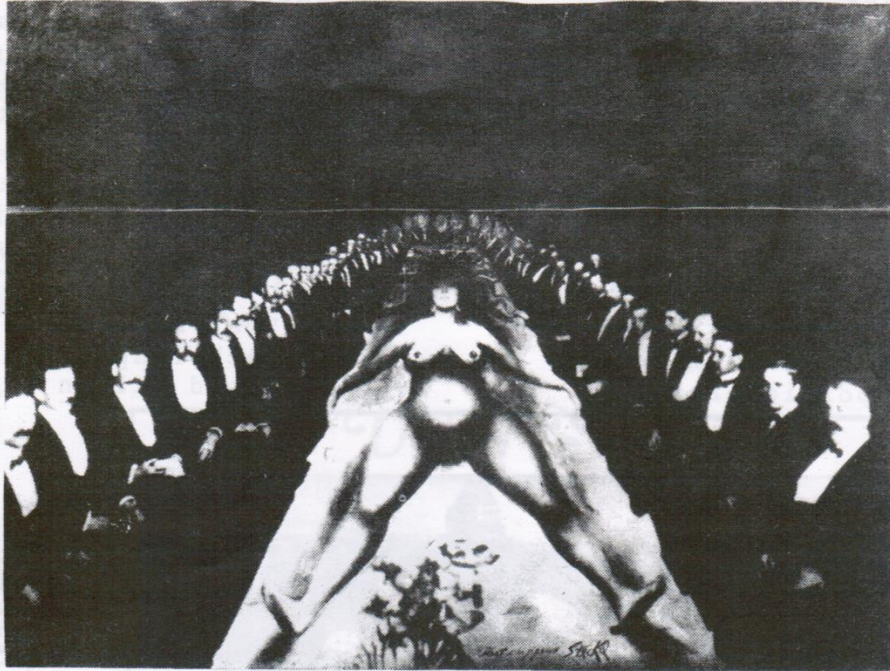
ket, i et abstrakt landskab af mørke, dystert land og skyer.

Hendes spøgelsesagtige billede "Kvinder spiddet på New Yorks skyskrabere" forestiller utallige kvinder på toppene af utallige skyskrabere. De ligner strålende vampyrer, der er kommet ud når byen er stille for at generobre den oprindelige magt.

Personen Steckel som fremtræder i denne serie er smuk, ironisk og nyder at afkaste hæmninger. Hun nyder sin af-

last supper   anita steckel

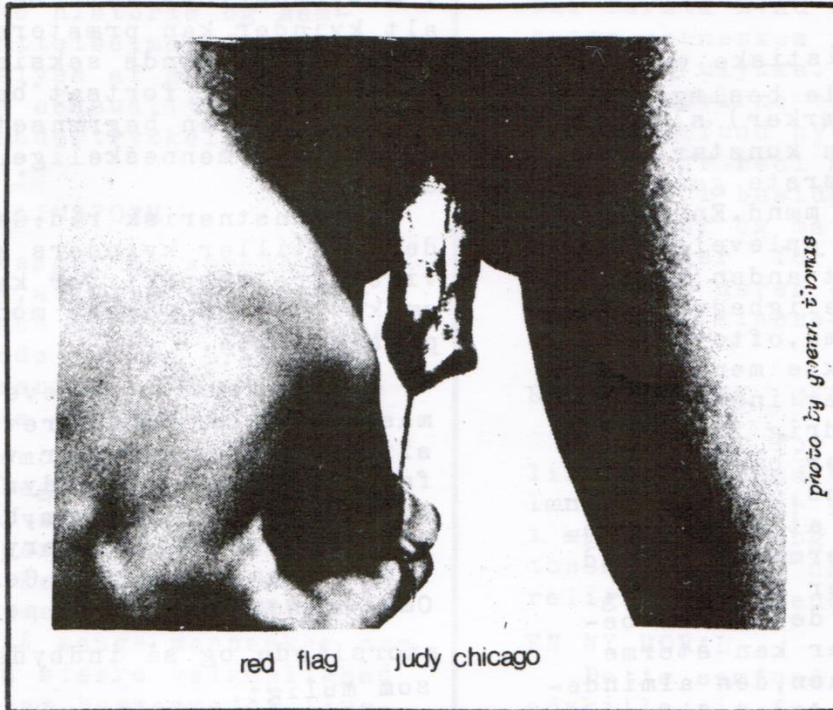
women impaled on new york   anita steckel

klædthed og i en by som er en mørk flod nyder hun at svømme nøgen og uset rundt.

Steckel gør kvindeoplevelsen mulig på en måde der ikke fornægter smerte, men også indbyder til fantasi, magt og seksualitet. Mest betydningsfuld er hendes episke (fortællende, red) tone: Intet mindre end den største arena, og de mest fantastiske kvindengivelser.

er en aggressiv, standhaftig åreladning; at udskifte tampax forvandles til en krigers handling. Dette silketryk bryder ikke kun menstruationstabuen, men antyder at enhver afsløring er mulig, hvis den udtrykker en selvtilid. Endvidere, underkaster hun indholdet en rigorøs æstetisk kontrol. Hun underordner på ingen måde formelle værdier det politiske budskab. Hun er overbevist om at indholdet dikterer

red flag judy chicago

photo by gænnu tjomis

RØD FLAG

I "The Erotic Arts Show" var der et ekstraordinært silketryk af Judy Chicago. Det hed "Rød flag", og var et ekstremt nærbilled i monokromatisk lyserødt, rødt, hvidt og sort. Billedet indeholdt en del af en hånd, lårkant og en stor, mørk pubisbehaarning. Ved første øjekast ligner det overraskende en rød og hvid piks undfangelse, men ved en nærmere undersøgelse viser det sig at være en tampax tampon. Judy Chicago har fuldstændig kontrol med den hårde, stramme komposition og indholdet kunne ikke være mere dramatisk. Den stilling vi ser antyd-

sin egen form.

Da jeg snakkede med Anne Sharp fortalte hun mig at grunden til at så mange værker i dette galleri, som ejedes af en mand, var udført af kvinder, var fordi kvinder i dette område udførte de bedste værker. To af galleriets udstillinger var helt igennem udført af kvinder.

HVORDAN DET ER OG HVORDAN DET KUNNE BLIVE

Kvinder respekterer det konkrete mere end mænd; enhver der har observeret mændene i deres atalier kan bekræfte dette. Kvinder er mere interesserede i sex og seksuelle forhold. Og kvinder er

i færd med at opdage sig selv. Det er derfor ikke overraskende at deres arbejder ofte er biomorfisk (kropslige, red.), seksuel, narcissistiske og mytiske. De arbejder jeg så var for det meste også repræsentative. Jeg tror at dette er selv-opdagelsens, respekten for det konkrete, hvad der eksisterer, og virkelighedens logiske konsekvens. I modsætning til mænd er kvinder ikke blevet væk i en teknologisk-inspireret blindgyde-abstraktion.

De seksualistiske værker jeg så (og nogle beslægtede "organiske" værker) slog mig som værende en kunstart, som kvinder for første gang ikke kopierede fra mænd. En rekord af kvindelige oplevelser, der tilbød en helt anden måde at betragte virkeligheden på. De var opfindsomme, ofte strålende og udtrykte menneskelige oplevelser inden for et område som aldrig før og ej heller i dag er blevet behandlet af mænd. "Seksualisme", altså, for at anvende en mere præcis terminologi end "eroticisme", er spændende. Det er nyt og det er en bevægelse. Kvinder kan storme kunstnerverdenen, den almindelige bevidsthed, med disse værker. Det kan blive deres værker man vil se og læse om de næste 10 eller 20 år uden at de bliver stemplet som "kvindeskunst", på samme måde som impressionisme ikke blev stemplet som "fransk" kunst. Kvinder udelukker poppen; kvinder har den nye energi, fantasifuldhed og sammenhæng.

Det der skal til for at denne bevægelse kan blive kendt er en enorm opreklamering og i sidste instans, tilstrækkelig selvtillid blandt kvinder til at oprette en separat kulturinstitution. Disse værker inspirerer til en sådan tillid.

Hidtil har disse kunstnere modtaget Røde Kors bestilling-er istedet for den "røde løber",

som de fortjener. Elever i kunsthistorie må begynde at skrive opgaver, monografier, og bøger om hver enkelt af disse kvinder. Dette må være af almen betydning, i modsætning til mandskunst der må betragtes som sex-begrænset.

Mandssamfundet har absolut bevist dets hårdnakkede modstand mod store kvindelige talenter. Det har traditionelt kun anerkendt nogle mellem-mådige kvinder som det holder i ære, underforstået: Dette er alt kvinder kan præsterer.

Sandelig, mænds seksistiske tendenser vil fortsat betragte kvinder som en begrænset del af den totale menneskelige oplevelse.

Et kunstnerisk råd: Gallerier der udstiller kvinders kunst må vise mere respekt for kvindens værker med en yderst moderne præsentation.

Jeg så titler skrevet på maskine eller håndskrevet på slidte mærker der var ved at falde af væggene og dystret malede udstillingsrum, både i "The Erotic Art Gallery" og i "The Womens Interart Center". Omgivelserne må være perfekte, storslåede og så indbydende som muligt.

- maryse holder.
oversat af Pernille
Stenholm og Peter
Schmidt fra "Off our
backs"

KONTAKTADRESSER:

Interesserede der ønsker at købe eller leje udstillingerne kan henvende sig til følgende: Studio 1009A, Westbeth, 463 West str., New York, NY; eller Anne Sharp, Erotic Art Gallery, 114 West 29th Str., New York, NY. Eller Marge Helenchild kan kontaktes gennem: The Womens Interart Center, 549 West 52nd Str, New York, NY. Der findes også et galleri i New Yorks centrum der udelukkende udstiller kvinders værker: A.I.R., 97 Wooster Str., New York.

BLADETS POLITISKE LINIE

Seksualpolitik er et venstreorienteret blad, hvis formål det er, i samarbejde med ligesindede kræfter, at omstyrte det borgerlige samfund og afskaffe kapitalismen. Vi bygger vor ideologi på den dialektiske og materialistiske historie og samfundsopfattelse, men fokuserer i vor analyse af samfundet på den rolle seksualiteten spiller ved undertrykkelsen af mennesket.

EN BEDRE LIVSFORM

Vi forsøger at sprede oplysninger, at give vejledning, og at skabe debat, som kan være medvirkende til en praktisk omorganisering af det enkelte menneskets daglige livsform.

Sådanne omorganiseringer er næsten ubegrænset, idet de omfatter livsformer lige fra enkelte personers aktiviteter til fuld kollektiverede gruppeægteskaber. Formålet er at give så mange mennesker som muligt en større valgmulighed for selv at bestemme et livsmønster der mest smidigt tilfredsstiller dets behov for seksualitet, arbejde, politisk aktivitet m.m. Hvert enkelt menneske burde have mulighed for praktisk vejledning til selv at fjerne nogle af de økonomiske, sociale, juridiske, og seksuelle bånd der binder det til en frmedgørende arbejdsplads, til én bestemt person eller nogle bestemte grupper. Netop disse bindinger begrænser det enkelte menneske både psykisk og seksuelt.

PERSONLIG FRIHED

Vi mener ikke at socialismen er noget værd uden personlig frihed, og vi mener ikke at der kan eksistere personlig

frihed uden seksuel frihed. Det er altså afgørende at forstå seksualitetens rolle i klasse-samfundet, hvis man vil forstå undertrykkelsen. Ligesåvel er det afgørende at forstå seksualitetens rolle i det enkelte menneskets driftsliv, hvis man vil forstå hvad der betinger dette menneskes følelse af lykke og ulykke. Vort formål er at medvirke til skabelsen af et samfund hvor alle mennesker har reel mulighed for at komme i besiddelse af de egenskaber og materielle forudsætninger for at de selv kan skabe deres egen tilværelse uden klasse- eller statusskel.

SOCIALISTISK ØKONOMI

Vi kæmper for et socialistisk samfund hvor vi ikke længere behøver at flygte ind i ægteskabets og parforholdets tosomhed, eller narkomaniens og religionens pseudoverden.

EN NY MORAL

Dette samfund må ikke alene adskille sig fra det nuværende ved en anden produktionsform (dvs. socialistisk økonomi), men må også indeholde en helt anden moral og normstruktur for forholdet mellem mennesker. Denne nye moral må bl.a. indebære en reel biseksuel mulighed for flertallet af befolkningen. Psykoanalysen og den moderne sexologi mener at mennesket fødes biseksuelt. Det er først senere i livet at vor ensidige kultur, produktions- og reproduktionsform påvirker os hen i en heteroseksuel eller homo-seksuel livsbane.

KAPITALISTISK DIKTATUR

Set fra denne synsvinkel er vor civilisation en tragedie. Når menneskets uhammede og uhindrede seksuali-

tet forekommer så sjældent som det faktisk gør må der være tale om et utrolig udbredt diktatur.

Når vi ønsker at fjerne dette diktatur har det intet at gøre med at tvinge nogen-
somhelst til nogen bestemt måde at udfolde sin seksualitet på. Tværtimod, for hvis biseksualiteten er latent i ethvert menneske vil den i et frit samfund opstå af sig selv. Vores kamp er kun at gøre dette muligt for dem at gøre det og kun dem der ønsker det.

SEJREN ER NØDVENDIG
VERDEN SKAL FORANDRES
DERFOR SLÅS VI!

MONOPOLKAPITALISMEN

Kapitalismen styrer, binder, sælger ALT. Også vores familie og kærlighedsliv. Kapitalismens ideologi indpodes i os gennem reklameindustriens allesteværende film, blade, aviser, skilte, plastikposer, i en grad intet socialistisk land nogensinde har formodet.

SEKSUALREVOLUTION

Vi mener at det er afgørende nødvendigt at deltage aktivt i kampen mod monopolkapitalismen og den private ejendomsret. Uden at fjerne kapitalismen bliver der næppe nogensinde en seksualrevolution.

- BLADREDAKTIONEN.

Mænd og kvinder skal modtage lige løn for lige arbejde i produktionen. Ægte lighed mellem kønnene kan kun virkeliggøres under den socialistiske omformning af samfundet som helhed.

Mao Tsetung
1955

OBS! OBS!

HVAD SYNES DU OM BLADET ?

Vi vil gerne ha' nogle reaktioner fra jer der læser SEKSUALPOLITIK.

Har du en kritik af nogle af artiklerne, eller er der noget du vil diskutere i bladet ?

Hvem har erfaringer eller viden, de vil delagtiggøre andre i ?

Vi vil gerne ha' forbindelse med læsere af bladet, og starte en kommunikation mellem bladets læsere og redaktionen.

Indlæg sendes til: FINN MIKKELSEN

FÆDRENEGÅRD

BIRKHØJ TERRASSERNE 427

3520 FARUM.

fortsat fra s.6

Og i Svendborg har man aldrig hørt noget lignende: "Spørgsmålet om ansættelse eller afskedigelse af homofile lærere har ikke været, og er ikke aktuelt i Svendborg".

I alt har 69 kommuner vist henholdende, uklar eller afvisende holdning til spørgsmålene.

I 11 kommuner siger man direkte, at man ikke vil ansætte en lærer hvis han eller hun er homofil, eller at man ihvertfald nærer nogen betænkelighed. "Erfaringer fra adskillige retssager understreger, at lærervirksomheden med dens muligheder for nær kontakt mellem lærer og elev stiller særlige krav til den ansættende myndigheds vurdering". (Gentofte).

Det er her tydeligvis 50-ernes forkvaklede "forførelsesteori" (at drenge (især) og piger bliver homofile af at blive forført til homofile forhold), der spøger.

Disse svar kommer fra så geografisk forskellige kommuner som Gentofte, Birkerød, Morsø, Højer og Ølgod.

Nogle af skolekommissionerne giver udtryk for undren over, at F-48 stiller spørgsmålene på et tidspunkt så tæt på kommunevalget, da det i mange tilfælde vil være nogle andre mennesker, der sidder i kommissionerne efter valget, hvor man så kan blive nødt til at spørge igen. Men selv om tidspunktet ikke er valgt specielt med henblik på kommunevalget, giver det os netop en mulighed for at få yderligere diskuteret sagen, kort sagt gøre det til et spørgsmål i kommunevalget.

fortsat fra s.14

serede relationer på arbejdspladsen fordi det har vist sig produktivtetsfremmende; og efterhånden som de gamle konsroller ikke længere tilfredsstillers kapitalens krav om forbrug og merforbrug opdyrkes der gennem reklamen ny konsroller så kapitalen kan få afsat sine mere og mere dødsyge produkter (jfr. mandenoden).

På lokalt plan er spørgsmålet da også allerede taget op flere steder. Formanden for forældreforeningen i Haslev henvendte sig til F-48 for at få den nøjagtige ordlyd af svaret fra Haslev skolekommission, hun ønskede sagen taget op påny. I Birkerød har tolv lærere ansat ved kommunens skolevæsen sendt en protestskrivelse til skolekommissionen med dens svar til F-48. Der har også været en del artikler om sagen i "Folkebladet". Det viste sig, at spørgsmålet overhovedet ikke havde været diskuteret i skolekommissionen, men blot var blevet besvaret af skoledirektøren og formanden for skolekommissionen, - på trods af, at svaret til F-48 gav udseende af at komme fra skolekommissionen. Formanden blev tvunget til at "beklage" dette, hvorefter der blev sendt et nyt svar. Vi er imidlertid heller ikke tilfredse med dette svar, og vil forlange en fuldstændig klar stillingtagen.

Også i Lyngby-Tårnbæk og på Amager er der en debat i gang i lokalbladene.

Forbundet vil nu selv starte en debat i dagbladene på Bornholm og Fyn. Af Bornholms 6 kommuner har kun 3 svaret. I skolekommissionen i Allinge-Sandvig er der delte meninger m.h.t. spørgsmålene, i Nexø følger man tjenestemandens lovens regler, og i Haslev vil (man) i skolekommissionen nok nære nogen betænkelighed ved ansættelse"

Kaj Kyvsgård.

Kapitalismen har altså i første omgang overtaget og opretholdt de gamle konsroller, men den ændrer dem i takt med sine behov. Der er intet i vejen for at kapitalismen kan skabe helt andre konsroller - evt. osse bifili og biseksualitet.

Men det vigtige er at det hele tiden er kapitalismen der sætter grænsen for hvad der er muligt: det er ka-

pitalens behov der bestemmer hvilke identiteter det bliver muligt at udvikle. Sådan må det være i et samfund hvor det er produktionen der er herre over menneskene og ikke menneskene der er herre over produktionen.

KAMPEN MOD KØNSROLLERNE OG KLASSEKAMPEN.

Som konklusion vil jeg sige at det selvfølgelig er muligt til en vis grad at ændre kønsrollerne og holdningen til seksualiteten inden for det eksisterende samfunds rammer. Det er specielt muligt for privilegerede grupper som os der står her og jer der sidder der, fordi vi ikke er underlagt den umiddelbare produktions tvang og fordi vi har fået en uddannelse som sætter os i stand til at handle i nogen grad på trods af indoktrineringen. Vi kan faktisk arbejde med vores kønsroller og komme et stykke videre. Og det synes jeg bestemt vi skal - uden selvfølgelig at vi skal gå og få skyldfølelse over at vi ikke kan komme så langt som vi gerne ville. Men grænsen for hvor langt vi og folk i al almindelighed kan komme sættes af det kapitalistiske samfund som bag vores ryg har påtvunget og stadig påtvinger os bestemte måder at være på: gennem vores arbejde og gennem vores forbrug. Derfor bliver vi nødt til at forbinde kampen mod kønsrollerne med kampen mod det økonomiske system: med klassekampen.

Man kan spørge om ikke de to former for kamp modarbejder hinanden: om ikke kampen mod kønsrollerne let

udarter til at være kontrarevolutionær. Det er der en fare for, men det afhænger af om vi forstår hvordan og i hvilken sammenhæng vi skal føre den. Der er for mig at se en endnu større fare hvis vi undlader at føre denne kamp mod kønsrollerne: og det er at den socialistiske revolution ender med at blive en rent økonomisk omvæltning der blot bibeholder de undertrykkende kønsroller og identiteter fra det borgerlige samfund. Vores opgave som gruppe er da, sammen med de kønsrollebevidste kvinder - og kønsrollebevidste mænd, hvis der findes sådan nogen - at minde de venstreorienterede grupper om at det er nødvendigt at forbinde klassekampen med en kamp mod kønsrollerne, sådan at vi sammen kan føre en kamp for udviklingen af menneskers alsidige muligheder og mod de undertrykkende kønsroller, mod kapitalismen og for en menneskelig socialisme.

feb. 74,

Henning Bech Hansen.

**FORTSÆT
KAMPEN**

**Slut op om
ARBEJDERKOMITEEN**

MOD EEC

Vesterbrogade 54 1 sal
1620 Kbh. V. over gården
TLF: (01) 376980